

การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ภูมิปัญญาการทอผ้ากลุ่มทอผ้าบ้านลาดบูรพา

ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

Promotion and Public Relations of the Wisdom of Weaving of the Ban Lad

Burapha Weaving Group Sri Suk-Subdistrict Kantharawichai District

Maha Sarakham Province

สุนิศา โพธิ์แสนสุข^{1*} และละอองดาว ภูสำรอง²

Sunisa Potisansuk^{1*} and Laongdao Phusamrong²

¹อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

²เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹Lecturer from the Faculty of Humanities and Social Sciences Rajabhat Maha Sarakham University

²Staff Officer from the Faculty of Humanities and Social Sciences Rajabhat Maha Sarakham University

*Corresponding Author Email: sunisa15122126@gmail.com

Received: 19 April 2025

Revised: 29 April 2025

Accepted: 2 May 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษากระบวนการทอผ้ากลุ่มทอผ้าบ้านลาดบูรพา ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม และ 2. เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมทอมือบนวัฒนธรรมสิ่งทอบ้านลาดบูรพา ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยจำนวน 4 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการทอผ้าไหมของชุมชนบ้านลาดบูรพาเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีมานานประกอบด้วย 1.1) ขั้นตอนในการเตรียมวัสดุ และอุปกรณ์นั้นทางกลุ่มต้องมีการเตรียมไว้ให้มีความชัดเจน 1.2) ขั้นตอนในการลอกกาไหมนั้น เป็นขั้นตอนในการลอกที่เกิดจากความถนัดของผู้คนในกลุ่มที่จะเตรียมขั้นตอนของการทอผ้า 1.3) การเตรียมฟืมทอผ้า การนำเส้นด้ายมาร้อยเข้ากับฟืม โดยการร้อยผ่านช่องฟันหวีแต่ละช่องแล้วใช้ท่อนไม้ไผ่เล็ก ๆ สอดเข้าไปในช่องเส้นด้ายที่ร้อยเข้าช่องฟันหวี 1.4) การย้อมเส้นไหมนั้นทางกลุ่มจากมีวิธีในการย้อมอยู่ด้วยกัน 2 วิธี สืบได้จากทางธรรมชาติ 1.5) การหลอมสายไหมนั้นเป็นวิธีในการที่เรานำไหมมาสานกับไนเพื่อให้ได้เส้นไหมพร้อมที่จากนำไปทอให้เป็นผืนผ้าทอการนำไปใช้ประโยชน์ และ 1.6) การทอผ้านั้นจะมีการทอที่ใช้ส่วนของร่างกายเป็นส่วนหนึ่งในการใช้ทอ และ 2) แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมทอมือบนวัฒนธรรมสิ่งทอบ้านลาดบูรพา ประกอบด้วย 2.1 การสร้างแบรนด์และเอกลักษณ์ของผ้าฝ้ายทอมือ 2.2 เน้นการบอกเล่าเรื่องราวที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีชีวิตของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้าฝ้าย 2.3 การใช้สื่อออนไลน์และโซเชียลมีเดีย 2.4 การทำแคมเปญที่มีการเชิญชวนผู้บริโภคเข้าร่วมกิจกรรมหรือการนำเสื้อผ้านั้นไปตั้งโชว์ตามงานต่าง ๆ 2.5 การสร้างประสบการณ์ที่

ตรงกับผู้บริโภค 2.6 การร่วมมือกับดีไซน์เนอร์แฟชั่นหรือแบรนด์ใหญ่เพื่อทำคอลเลกชันร่วมกัน 2.7 การเน้นคุณภาพและความยั่งยืน และ 2.8 การทำงานร่วมกับภาครัฐและองค์กรท้องถิ่น

คำสำคัญ: ยกระดับ, ผลิตภัณฑ์, การส่งเสริม

Abstract

This research consists purposes were 1. to study the weaving process of the Ban Lad Burapha weaving group Si Suk Sub-district Kantharawichai District Maha Sarakham Province and 2. to propose development guidelines for handwoven silk products as textile innovations of Ban Lad Burapha Si Suk Sub-district Kantharawichai District Maha Sarakham Province. This is a qualitative research The research instrument used was an interview form. The target group consisted of 4 individuals selected through purposive sampling. The data collected from relevant documents and interviews were analyzed using content analysis. Research Findings 1) The silk weaving process in Ban Lat Burapha community is a long-standing local wisdom. It includes 1.1) Material and equipment preparation: The group must clearly organize and prepare necessary materials and tools 1.2) Silk gum removal: This step depends on the expertise of group members and is a preparatory stage before actual weaving 1.3) Reed preparation: Threading the yarn through the reed involves passing it through each dent (comb slot) and inserting a small bamboo stick into the yarn loops 1.4) Silk dyeing: The group uses two dyeing methods, both involving natural dyes 1.5) Silk blending: This method involves combining silk with nylon threads to create yarn ready for weaving into fabric 1.6) Weaving: The process involves using parts of the body to operate the loom, reflecting traditional handweaving techniques and 2) The development guidelines for Ban Lat Burapha's handwoven silk as a textile innovation include 2.1) Creating a brand and unique identity for the handwoven fabric 2.2) Emphasizing storytelling that reflects the local wisdom and lifestyle associated with cotton weaving 2.3) Utilizing online media and social media platforms 2.4) Organizing campaigns that engage consumers or showcasing products at events 2.5) Creating consumer-centered experiences 2.6) Collaborating with fashion designers or major brands to co-create collections 2.7) Focusing on quality and sustainability and 2.8) Partnering with government and local organizations.

Keywords: Elevate, Product, Promotion

บทนำ

ในบริบทสังคมอีสาน ผ้าและการทอผ้า นับเป็นผลงานของความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปะและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของ
ผู้คนในโลกนี้ จากหลักฐานทางโบราณคดีที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน พบว่าดินแดนซึ่งเป็นราชอาณาจักรไทยอยู่นี้มี การทอผ้าขึ้นใช้
มาแล้วไม่ต่ำกว่า 2,500 ปี มีการนำด้ายมาทอเป็นผืนผ้าตั้งแต่สมัยประวัติศาสตร์โดยเฉพาะในแหล่งโบราณคดีบ้านเชียงที่พบว่ามี
การทอผ้าไหมมาก่อนที่จีนจะนำไปทอเป็นผ้าไหมจนแพร่หลาย โดยสุภัทรา โอพาริกเดช (2536) การทอผ้าส่วนมากมักถูกนำมาใช้
ในงานสำคัญอย่างหนึ่งคือการทำเสื้อผ้า ผ้านุ่ง ผ้าห่ม ตามหลักปัจจัย 4 ของการดำรงชีวิตเพื่อใช้กันในครอบครัว การทอผ้าเพื่อใช้
ในพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น เกี่ยวกับการเกิด การบวช การแต่งงาน การตาย ก็ต้องใช้ผ้า ผ้าทอจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตคนไทย
ดังเช่น ทศวรรณ ธิมาคำ (2553, น.18) ได้กล่าวไว้ การทอผ้ามีวิวัฒนาการในประเทศไทยจากหลักฐานทางโบราณวัตถุที่ขุดพบใน
ดินแดนประเทศไทยได้พบหลักฐานที่แสดงถึงวัฒนธรรมและอารยธรรมเก่าแก่ และพบว่าคนในสมัยยุคก่อนประวัติศาสตร์รู้จักการ
ทอผ้าใช้มาแล้วไม่น้อยกว่า 3,000 ปี คือตั้งแต่ยุคหินใหม่จนถึงยุคโลหะเส้น มีการค้นพบแนวดินเผาที่ใช้สำหรับปั่นเส้นด้าย เข็มเย็บ
ผ้าทำจากกระดูกสัตว์และพบว่ามีภาพเขียนในผนังถ้ำเช่นที่ เขาปลาร้า จังหวัดอุดร อายุประมาณ 2,500 ปีมาแล้ว ความสำคัญของ
ผ้าทำให้รู้ถึงเห็นถึงประโยชน์และความต้องการที่จะพัฒนา ผลักดันและส่งเสริมสนับสนุนผ้าโดยเฉพาะผ้าไหมที่มีความสวยงาม
และทรงคุณค่าของไทยดังนั้น

การทอผ้าของท้องถิ่นในแถบจังหวัดมหาสารคาม เป็นกระบวนการทอผ้าไหมให้เกิดเป็นผืนผ้าที่มีลวดลายและสีสันที่สวยงาม
ประณีตและเป็นการสร้างสรรค์ลายผ้าโดยนำลวดลายพื้นฐานที่มีมาแต่โบราณ คือ ลายโคม มาพัฒนาให้เป็นลายที่มีความละเอียด
และเพิ่มสีสันให้สวยงามขึ้นเรียกชื่อว่า “ลายสร้อยดอกหมาก” โดยนำโครงสร้างของลายโคมห้ามาย้อมซ้อนกับลายโคมเก่าแล้ว
โอบหุ้มแลเงา ให้มีลายแน่นขึ้นมีความละเอียดมากขึ้นและเพิ่มเติมสีสันให้สวยงามหลากหลาย ทำให้ได้ลายผ้าขนาดเล็กและประณีต
(วัฒนธรรมจังหวัดมหาสารคาม, 2562) เช่นเดียวกับชุมชนบ้านลาดบูรพา ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักและมีอาชีพเสริมคือการทอผ้าไหมและผ้าฝ้าย
ต่อมาชาวบ้านได้มีการก่อตั้งกลุ่มวิสาหกิจในการทอผ้าไหม ซึ่งเดิมทำการทอผ้าไว้สำหรับใช้งานในครัวเรือน มีการทอผ้ามากขึ้นจึง
แปรรูปผ้าไหมเป็นสินค้า OTOP ประจำชุมชนบ้านลาดบูรพา ซึ่งส่วนใหญ่ นำผ้าลายดอกผักตบชวาที่เป็นเอกลักษณ์และประจำอำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น กระเป๋า เสื้อ ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ เป็นต้น ซึ่งทำให้ชุมชนในหมู่บ้าน
ลาดบูรพามีรายได้เสริมมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ชาวบ้านในชุมชนเกิดความภูมิใจในผลิตภัณฑ์ของตนเองและยังทำให้มีการกระจาย
รายได้ไปสู่ชุมชนอย่างยั่งยืน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้านหัตถกรรมการทอผ้าไหมของชาวอีสาน เป็นสิ่งสำคัญอันจะเกิดเป็น
องค์ความรู้เพื่อประโยชน์ต่อการยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน และเป็นการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ผ้าทอมือ ชุมชนบ้านลาดบูรพา
ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยเฉพาะเรื่องผ้า
ไหมที่เป็นผลิตภัณฑ์ที่ทรงคุณค่าและเป็นอัตลักษณ์ของคนในท้องถิ่นโดยเฉพาะกลุ่มท้องถิ่นอีสานให้เป็นที่รู้จักและเกิดความ
น่าสนใจโดยแนวคิดใหม่ไปสู่ความต้องการของตลาดและการสร้างรายได้ให้แก่กลุ่มสมาชิกทอผ้าไหมให้สามารถดำรงชีพทอดการ
ทอผ้าไหมและสามารถได้อาชีพดังกล่าวสร้างรายได้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากระบวนการทอผ้ากลุ่มทอผ้าบ้านลาดบูรพา ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมทอมือนวัตกรรมสิ่งทอบ้านลาดบูรพา ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยนี้ มีองค์ความรู้และแนวคิดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทอผ้า อาทิ แนวคิดการส่งเสริมภูมิปัญญา การประชาสัมพันธ์ การตลาดชุมชน และกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง โดยพบว่า ภูมิปัญญาการทอผ้าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยเป็นศิลปหัตถกรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนและถ่ายทอดผ่านการเรียนรู้ในครัวเรือน การทอผ้าของกลุ่มบ้านลาดบูรพาฯ เป็นการทอแบบดั้งเดิมโดยใช้กี่ทอผ้าพื้นบ้าน มีลวดลายเฉพาะถิ่น และมีคุณค่าทางวัฒนธรรมที่ควรอนุรักษ์ไว้ สอดคล้องกับแนวคิดด้านการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน อีกทั้ง การสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมความรู้ และการสนับสนุนจากภาครัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีระบบ โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ชุมชนมีความสามารถในการพึ่งตนเอง นอกจากนี้ แนวคิดการตลาดชุมชนและการสร้างแบรนด์ยังมีบทบาทสำคัญต่อความยั่งยืนของผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญา โดยควรมุ่งเน้นการบอกเล่าอัตลักษณ์ เช่น เรื่องราวของลายผ้า วัสดุที่ใช้ หรือวิธีการทอที่แตกต่าง การพัฒนาในด้านบรรจุภัณฑ์ การถ่ายภาพสินค้าให้ดึงดูดใจ และการสร้างช่องทางขายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ล้วนเป็นปัจจัยที่ช่วยเพิ่มโอกาสทางการตลาดและการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้กว้างขึ้น อีกทั้ง ยังสอดคล้องกับกิตติธวัช บุญทวี (2565) ได้ศึกษาแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอผ้าไหมสู่คนรุ่นใหม่ ของกลุ่มทอผ้าไหม ตำบลกาบิน อำเภอกุดข้าวปุ้น จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า แนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอผ้าไหมสู่คนรุ่นใหม่ เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้นำชุมชน ภาคประชาชน มีบทบาทสำคัญในการสร้างงาน สนับสนุน ส่งเสริม และผลักดันในการถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้าไหม 2) หน่วยงานภาครัฐ ให้การสนับสนุนในการจัดการแข่งขันสร้างมูลค่าเพิ่มจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เปิดโอกาสให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ ประชาชนภายในตำบลเข้าร่วมกิจกรรม 3) หน่วยงานภาคเอกชน สนับสนุนงบประมาณ การผลิต การตลาด และช่องทางการจัดจำหน่าย 4) สถาบันการศึกษาทุกระดับ บรรจุหลักสูตรหรือรายวิชาการทอผ้า โดยกำหนดให้เรียนเป็นวิชาเลือก และการณรงค์การแต่งกาย และ 5) สถาบันทางศาสนาให้การสนับสนุนสถานที่จัดงานหรือจัดกิจกรรมทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจน จรัญดา จันทร์แจ่ม, อภิชาติ ใจอารีย์ และวีรฉัตร สุปัญญา (2557) ได้ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการถ่ายทอดภูมิปัญญาผ้าจากสู่เยาวชนของชุมชน ชาวไท-ยวน ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า แนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการถ่ายทอดภูมิปัญญาผ้าจากสู่เยาวชน พบว่า มี 7 แนวทางประกอบด้วย 1) เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภูมิปัญญาการทอผ้าจากให้กับประชาชนภายในชุมชน 2) เปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความพร้อมในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาผ้าจากสู่เยาวชน 3) สร้างเครือข่ายกลุ่มผู้ทอผ้าจาก เครือข่ายภูมิปัญญาการทอผ้าจาก และเครือข่ายเยาวชนภายในชุมชน 4) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้าจากสู่เยาวชน 5) องค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มทอ ผ้า และโรงเรียนร่วมจัดสรรงบประมาณ 6) สร้างครูภูมิปัญญารุ่นใหม่ และ 7) ส่งเสริมความเข้มแข็งกลุ่มผู้นำสตรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย** ได้แก่ จำนวน 5 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย 1) ผู้นำชุมชน 1 คน คือ นาย เปรมชัย สีละวัน และ 2) สมาชิกกลุ่มทอผ้า จำนวน 4 คน คือ (1) นายวิจิตร พลโธสง (2) นางวรารัตน์ รจนาสม (3) นางวิกานดา ปุคริต และ (4) นางเอมพิกา อุปชัย

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ (Interview) ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ การสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ประเด็นคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษากระบวนการทอผ้ากลุ่มทอผ้าบ้านลาด บურพา ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม และ 2) เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมทอมือนวัตกรรม สิ่งทอบ้านลาดบุรีพา ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) อีกทั้ง ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบ กลั่นกรอง จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ (1) ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างข้อคำถาม และ (3) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาสาระสำคัญ ตลอดจน ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลอง (Try Out) สัมภาษณ์กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายจริง จำนวน 30 คน เพื่อ หาข้อบกพร่อง ข้อแก้ไข ข้อเสนอแนะให้แบบสัมภาษณ์มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการ สัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน และ 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล เอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย และการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษากระบวนการทอผ้ากลุ่มทอผ้าบ้านลาดบุรีพา ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการทอผ้าไหมของชุมชนบ้านลาดบุรีพาเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีมานาน แต่ก่อนนิยมทอไว้เป็น เครื่องนุ่งห่มเฉพาะครัวเรือน แต่ต่อมาชาวบ้านได้ตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตสินค้า OTOP และจึงได้นำการทอผ้าเป็นอาชีพ เสริมของชุมชน ส่วนลายที่นิยมทอจะเป็นลายทั่วไปและลายดอกผักต้อ ลายดอกผักต้อนั้นเป็นลวดลายประจำอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นลายที่เกิดแรงบันดาลใจจากต้นดอกผักต้อที่มีในชุมชน จึงนำมาประยุกต์กับลายผ้าโบราณที่มีอยู่ ถักทอ เป็นลวดลายดอกผักต้อ ให้เห็นกระบวนการทอผ้าไหม ชุมชนบ้านลาดบุรีพา ตำบลศรีสุขอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ขั้นตอนในการเตรียมวัสดุ และอุปกรณ์นั้นทางกลุ่มต้องมีการเตรียมไว้ให้มีความชัดเจน และทางกลุ่มก็จะมี ความเข้าใจว่าสิ่งที่เราต้องเตรียมมีอะไรบ้างเครื่องมือในการทอผ้าด้วยมือ ได้แก่ กง แขนกระสวย ไน ไม้เหยียบทุก หลอดด้าย ก็ทอผ้า

และอุปกรณ์ที่เป็นส่วนทำให้การทอผ้าได้อย่างเรียบง่ายที่เกิดลวดลายที่มีความพึงพอใจต่อลูกค้าซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่สืบทอดกันมาจากรบรรพบุรุษ

1.2 ขั้นตอนในการลอกกาไหมนั้น เป็นขั้นตอนในการลอกที่เกิดจากความถนัดของผู้คนในกลุ่มที่จะเตรียมขั้นตอนของการทอผ้า เพื่อให้ผ้านั้นออกมามีลวดลาย และการนำไปใช้ประโยชน์ได้ดีเพื่อคุณภาพต่อการใช้งานและเทศกาลวันสำคัญต่าง ๆ ในการสวมใส่สามารถดึงดูดใจผู้คนเข้ามาได้มากที่สุดซึ่งในการลอกกาไหมมีผลต่อผ้าเป็นอย่างมาก

1.3 การเตรียมฟืมทอผ้าการนำเส้นด้ายมาร้อยเข้ากับฟืม โดยการร้อยผ่านช่องฟืมหัวแต่ละช่องแล้วใช้ท่อนไม้ไม่เล็ก ๆ สอดเข้าในห่วงเส้นด้ายที่ร้อยเข้าช่องฟืมหัวเพื่อทำการชิงเส้นด้ายให้ตึงและจัดเรียงเส้นด้ายให้เรียบร้อย ส่วนด้านหน้าของฟืมก็จะมีท่อนไม้ไม่เช่นเดียวกับด้านหลังเพื่อทำการชิงเส้นด้ายให้ตึงเช่นเดียวกับด้านหลังของฟืม

1.4 การย้อมเส้นไหมนั้นทางกลุ่มจากมีวิธีในการย้อมอยู่ด้วยกัน 2 วิธี สีที่ได้มาจากทางธรรมชาติ ที่สามารถนำวัตถุดิบจากท้องถิ่นสามารถนำมาประยุกต์ให้เข้ากับสีที่ทางกลุ่มต้องการของในแต่ละครั้ง เช่น ใบไม้ รากไม้ ที่ได้ตามสีที่ต้องการ และสีที่ได้จากทางเคมีที่นำมาย้อมให้เกิดประสิทธิภาพได้มากที่สุดตามที่ต้องการ และให้เนื้อผ้านั้นออกมาดี

1.5 การหลอมสายไหมนั้นเป็นวิธีในการที่เรานำไหมมาสานกับโนเพื่อให้ได้เส้นไหมพร้อมที่จากนำไปทอให้เป็นผืนผ้าทอ การนำไปใช้ประโยชน์และมีลวดลายที่เกิดความพึงพอใจต่อผู้ซื้อให้ได้ดีที่สุดการหลอมสายไหมนั้นเป็น ขั้นตอนในการที่ต้องใช้ความพยายามในทุกครั้งที่ต้องการเส้นไหมในทุกครั้งต้องมีใจรักจึงจะสำเร็จ

1.6 การทอผ้านั้นจะมีการทอที่ใช้ส่วนของร่างกายเป็นส่วนหนึ่งในการใช้ทอ เช่น มือเท้าเป็นส่วนสำคัญ เท้า คือ จะใช้ในการเหยียบด้านล่างของตะกอลเพื่อที่จะให้เชือกกรั้งแยกด้ายยืนแยกออกจากกันและในส่วนของมือจากช่วยในการนำเส้นด้ายสองเส้นขัดไปมาทั้งสองกลุ่ม คือ กลุ่มหนึ่งที่เราเรียกว่าเส้นไหมยืน และอีกกลุ่มหนึ่งเรียกว่าเส้นพุ่งลวดลายของผ้าก็จะเกิดความแตกต่างกันตามที่ทางกลุ่มทอ และเกิดผืนผ้าเพื่อจะนำไปใช้ในการสวมใส่

ภาพที่ 1 กง

ภาพที่ 2 แกนกระสวย

ภาพที่ 3 โน

(ที่มาภาพที่ 1-3; สุนิศา โพธิแสนสุข, 2568)

ภาพที่ 4 ไม้เหยียบหูก

(ที่มาภาพที่ 4-6; สุนิศา โพธิ์แสนสุข, 2568)

ภาพที่ 5 หลอดด้าย

ภาพที่ 6 กี่ทอผ้า

ภาพที่ 7 การลอกกาว

(ที่มาภาพที่ 4-6; สุนิศา โพธิ์แสนสุข, 2568)

ภาพที่ 8 ฟืม

ภาพที่ 9 การย้อมไหม

ภาพที่ 10 การกรอเส้นด้าย

(ที่มาภาพที่ 4-6; สุนิศา โพธิ์แสนสุข, 2568)

ภาพที่ 11 การทอผ้า

ภาพที่ 12 ผ้าลายดอกตัว

2. การกำหนดแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมทอมือนวัตกรรมการสิ่งทอบ้านลาดบูรพา ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมทอมือนวัตกรรมการสิ่งทอบ้านลาดบูรพา สามารถจำแนกผลได้ดังนี้

2.1 การสร้างแบรนด์และเอกลักษณ์ของผ้าฝ้ายทอมือ คือ การสร้างสัญลักษณ์หรือโลโก้ที่เป็นเอกลักษณ์ของผ้าฝ้ายทอมือ เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถจดจำและเชื่อมโยงกับคุณภาพและเรื่องราวของชุมชนได้

2.2 เน้นการบอกเล่าเรื่องราวที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีชีวิตของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้าฝ้าย คือ การสร้างความสัมพันธ์ทางอารมณ์และความเชื่อมั่นในสินค้าของชุมชน

2.3 การใช้สื่อออนไลน์และโซเชียลมีเดีย คือ ใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น Facebook, Instagram, หรือ TikTok ในการประชาสัมพันธ์ภาพและวิดีโอที่แสดงขั้นตอนการผลิตผ้าฝ้ายทอมือ การเน้นคุณค่าทางวัฒนธรรม และการแบ่งปันประสบการณ์จากผู้ใช้จริง

2.4 การทำแคมเปญที่มีการเชิญชวนผู้บริโภคเข้าร่วมกิจกรรมหรือการนำเสื้อผ้านั้นไปตั้งโชว์ตามงานต่าง ๆ คือ การจำหน่ายในด้านการส่งออกให้กับพ่อค้าที่เข้ามาติดต่อซื้อ และในด้านการจำหน่ายให้กับผู้คนที่ได้เข้ามาทัศนศึกษาดูงานจึงทำให้เป็นอีกส่วนของการส่งออกทางการตลาด

2.5 การสร้างประสบการณ์ที่ตรงกับผู้บริโภค คือ การจัดงานแสดงสินค้าผ้าฝ้ายทอมือในรูปแบบของตลาดนัดหรือเทศกาลที่มีการสาธิตการทอผ้าในแต่ละขั้นตอน การให้ผู้บริโภคมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตจริง ๆ เช่น การสอนทอผ้าแบบ DIY เพื่อสร้างความผูกพันกับผลิตภัณฑ์

2.6 การร่วมมือกับดีไซเนอร์แฟชั่นหรือแบรนด์ใหญ่เพื่อทำคอลเลกชันร่วมกัน คือ ใช้ผ้าฝ้ายทอมือในการผลิตเสื้อผ้าหรือผลิตภัณฑ์แฟชั่น เพื่อขยายตลาดไปยังกลุ่มลูกค้าที่มีรสนิยมหลากหลาย

2.7 การเน้นคุณภาพและความยั่งยืน คือ สื่อสารถึงคุณสมบัติที่โดดเด่นของผ้าฝ้ายทอมือ เช่น ความทนทาน ความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การสนับสนุนชุมชนท้องถิ่น และการผลิตที่ยั่งยืนให้เห็นถึงกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อธรรมชาติ อาทิ การใช้สีจากธรรมชาติหรือวิธีการทอที่ไม่ใช้สารเคมี เพื่อดึงดูดลูกค้าที่สนใจสินค้าสีเขียวหรือสินค้าที่ยั่งยืน

2.8 การทำงานร่วมกับภาครัฐและองค์กรท้องถิ่น คือ ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการสร้างความตระหนักรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนผ่านโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ การขอรับการสนับสนุนจากโครงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนจากหน่วยงานรัฐหรือภาคเอกชนที่สนใจในการส่งเสริมสินค้าท้องถิ่นการใช้กลยุทธ์เหล่านี้จะช่วยให้ผ้าฝ้ายทอมือของชุมชนได้รับการรู้จักมากขึ้นและสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้มากขึ้นจากการขยายตลาดและการดึงดูดความสนใจจากผู้บริโภคที่หลากหลาย

ภาพที่ 13 การโชว์ผ้าในงานกิจกรรม

ภาพที่ 14 การสร้างสื่อประชาสัมพันธ์

ภาพที่ 15 สื่อผ่านท่ารำ

(ที่มาภาพที่ 13-15; สุนิศา โพธิ์แสนสุข, 2568)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษากระบวนการทอผ้ากลุ่มทอผ้าบ้านลาดบูรพา ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า กระบวนการทอผ้าไหมของชุมชนบ้านลาดบูรพาเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีมานาน แต่ก่อนนิยมทอไว้เป็นเครื่องนุ่งห่มเฉพาะครัวเรือน แต่ต่อมาชาวบ้านได้ตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตสินค้า OTOP และจึงได้นำการทอผ้าเป็นอาชีพ เสริมของชุมชน ส่วนลายที่นิยมทอจะเป็นลายทั่วไปและลายดอกผักต้อ ลายดอกผักต้อนั้นเป็นลวดลายประจำอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นลายที่เกิดแรงบันดาลใจจากต้นดอกผักต้อที่มีในชุมชน จึงนำมาประยุกต์กับลายผ้าโบราณที่มีอยู่ ถักทอ เป็นลวดลายดอกผักต้อ ให้เห็นกระบวนการทอผ้าไหม ชุมชนบ้านลาดบูรพา ตำบลศรีสุขอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 1.1 ขั้นตอนในการเตรียมวัสดุ และอุปกรณ์นั้นทางกลุ่มต้องมีการเตรียมไว้ให้มีความชัดเจน 1.2 ขั้นตอนในการลอกกาไหมนั้น เป็นขั้นตอนในการลอกที่เกิดจากความถนัดของผู้คนในกลุ่มที่จะเตรียมขั้นตอนของการทอผ้า 1.3 การเตรียมฟืมทอผ้าการนำเส้นด้ายมาร้อยเข้ากับฟืม โดยการร้อยผ่านช่องฟืมหัวแต่ละช่องแล้วใช้ท่อนไม้ไผ่เล็ก ๆ สอดเข้าในห่วงเส้นด้ายที่ร้อยเข้าช่องฟืมหัว 1.4 การย้อมเส้นไหมนั้นทางกลุ่มจากมีวิธีในการย้อมอยู่ด้วยกัน 2 วิธี สีที่ได้มาจากทางธรรมชาติ 1.5 การหลอมสายไหมนั้นเป็นวิธีในการที่เรานำไหมมาสานกับโนเพื่อให้ได้เส้นไหมพร้อมที่จากนำไปทอให้เป็นผืนผ้าทอการนำไปใช้ประโยชน์ และ 1.6 การทอผ้านั้นจะมีการทอที่ใช้ส่วนของร่างกายเป็นส่วนหนึ่งในการใช้ทอ

2. เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมทอมืออนัตกรรมสิ่งทอบ้านลาดบูรพา ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การกำหนดแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมทอมืออนัตกรรมสิ่งทอบ้านลาดบูรพา สามารถจำแนกผลได้ ประกอบด้วย 2.1 การสร้างแบรนด์และเอกลักษณ์ของผ้าฝ้ายทอมือ 2.2 เน้นการบอกเล่าเรื่องราวที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีชีวิตของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้าฝ้าย 2.3 การใช้สื่อออนไลน์และโซเชียลมีเดีย 2.4 การทำแคมเปญที่มีการเชิญชวนผู้บริโภคเข้าร่วมกิจกรรมหรือการนำเสื้อผ้านั้นไปตั้งโชว์ตามงานต่าง ๆ 2.5 การสร้างประสบการณ์ที่ตรงกับผู้บริโภค

2.6 การร่วมมือกับดีไซเนอร์แฟชั่นหรือแบรนด์ใหญ่เพื่อทำคอลเลกชันร่วมกัน 2.7 การเน้นคุณภาพและความยั่งยืน และ 2.8 การทำงานร่วมกับภาครัฐและองค์กรท้องถิ่น

การอภิปรายผล

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. กระบวนการทอผ้าไหมบ้านลาดบูรพา ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า กระบวนการทอผ้าไหมของชุมชนบ้านลาดบูรพาเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีมานาน แต่ก่อนนิยมทอไว้เป็นเครื่องนุ่งห่มเฉพาะครัวเรือน แต่ต่อมาชาวบ้านได้ตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตสินค้า OTOP และจึงได้นำการทอผ้าเป็นอาชีพ เสริมของชุมชน ส่วนลายที่นิยมทอจะเป็นลายทั่วไป และลายดอกผักต้ว ลายดอกผักต้วนเป็นลวดลายประจำอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นลายที่เกิดแรงบันดาลใจจากต้นดอกผักต้วที่มีในชุมชน จึงนำมาประยุกต์กับลายผ้าโบราณที่มีอยู่ ถักทอ เป็นลวดลายดอกผักต้ว ให้เห็นกระบวนการทอผ้าไหมชุมชนบ้านลาดบูรพา ตำบลศรีสุขอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 1.1 ขั้นตอนในการเตรียมวัสดุ และอุปกรณ์นั้นทางกลุ่มต้องมีการเตรียมไว้ให้มีความชัดเจน 1.2 ขั้นตอนในการลอกกาไหมนั้น เป็นขั้นตอนในการลอกที่เกิดจากความถนัดของผู้คนในกลุ่มที่จะเตรียมขั้นตอนของการทอผ้า 1.3 การเตรียมฟืมทอผ้าการนำเส้นด้ายมาร้อยเข้ากับฟืม โดยการร้อยผ่านช่องฟืมหัวแต่ละช่องแล้วใช้ท่อนไม้ไผ่เล็ก ๆ สอดเข้าในหว่างเส้นด้ายที่ร้อยเข้าช่องฟืมหัว 1.4 การย้อมเส้นไหมนั้นทางกลุ่มจากมีวิธีในการย้อมอยู่ด้วยกัน 2 วิธี สีที่ได้มาจากทางธรรมชาติ 1.5 การลอมสายไหมนั้นเป็นวิธีในการที่เรานำไหมมาสานกับใบเพื่อให้ได้เส้นไหมพร้อมที่จากนำไปทอให้เป็นผืนผ้าทอการนำไปใช้ประโยชน์ และ 1.6 การทอผ้านั้นจะมีการทอที่ใช้ส่วนของร่างกายเป็นส่วนหนึ่งในการใช้ทอ สอดคล้องกับอุบลศรี อรรถพันธ์ (2554) พบว่า กระบวนการทอผ้า มีกระบวนการทอผ้า ได้แก่ 1) การเตรียมวัสดุ และอุปกรณ์ในการทอผ้าด้วยมือ คือ กี่ ฟืม กระสวย และอุปกรณ์ที่เป็นส่วนทำให้การทอผ้าได้อย่างสะดวกเรียบง่ายและเกิดเป็นลวดลายสวยงามซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอุบลศรี อรรถพันธ์ที่กล่าวว่า เครื่องมือในการทอผ้ามีกี่ หรือหูกการทอผ้ามีการพัฒนามาจากการถัก และมีการใช้เส้นฟุ้งในแนวนอน 2) การลอกกาไหมทั้งเส้นฟุ้ง เส้นยืน โดยใช้วิธีการใช้สารธรรมชาติ เพื่อให้ผ้านั้นออกมามีลวดลาย โดยนำไหมไปละลายกับสีที่ตัวเองละลายในน้ำอุณหภูมิความร้อนปานกลางโดยนำไหมลงต้มเพื่อในการกำจัดสิ่งปนเปื้อนออกและลอกเส้นไหมตามความถนัด และสอดคล้องกับกฤษฎาพร สีหะวงษ์ (2558) กล่าวว่า การลอกกาไหมโดยนำละลายน้ำ และการลอกกาไหมด้วยน้ำภายใต้ความดันสูง และสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีหม่อนไหม กรมหม่อนไหม กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ (2554) ที่กล่าวว่า สีที่ใช้ในการย้อมไหม คือ สีที่ได้จากธรรมชาติส่วนใหญ่เป็นพืชได้มาจากส่วนของใบ ราก ลำต้นซึ่งจะมีวิธีการย้อมส่วนที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของพืช ตลอดจน อุบลศรี อรรถพันธ์ (2554) ในการลอมเส้นไหมฟุ้งโดยการทำให้ไหมไปสอใส่ในหว่างเส้นด้ายไหมตามสี และทอสานขัดกับเส้นยืนที่ลวดลายปรากฏอยู่บนผืนผ้าจะเป็นลวดลายและทศวรรษ อิมาคำ และคณะ (2554) ที่กล่าวว่า การคัดลายบนเส้นไหมการเก็บตะกอดอกการทอผ้ายาก และการทอทำให้เนื้อผ้าแน่นสม่ำเสมอเพราะผู้ทอมีเทคนิคเฉพาะในการทอผ้า

2. แนวทางการส่งเสริมการทอผ้าไหมบ้านลาดบูรพา ตำบลศรีสุข อำเภอมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การกำหนดแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมทอมืออันวัตรกรรมสิ่งทอบ้านลาดบูรพา สามารถจำแนกผลได้ ประกอบด้วย 2.1 การสร้างแบรนด์และเอกลักษณ์ของผ้าฝ้ายทอมือ 2.2 เน้นการบอกเล่าเรื่องราวที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีชีวิตของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับ

การทอดผ้าฝ้าย 2.3 การใช้สื่อออนไลน์และโซเชียลมีเดีย 2.4 การทำแคมเปญที่มีการเชิญชวนผู้บริโภคเข้าร่วมกิจกรรมหรือการนำเสื้อผ้านั้นไปตั้งโชว์ตามงานต่าง ๆ 2.5 การสร้างประสบการณ์ที่ตรงกับผู้บริโภค 2.6 การร่วมมือกับดีไซเนอร์แฟชั่นหรือแบรนด์ใหญ่เพื่อทำคอลเลกชันร่วมกัน 2.7 การเน้นคุณภาพและความยั่งยืน และ 2.8 การทำงานร่วมกับภาครัฐและองค์กรท้องถิ่น สอดคล้องกับกิตติวช บัญหวิ (2565) ได้ศึกษาแนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอดผ้าไหมสู่คนรุ่นใหม่ ของกลุ่มทอดผ้าไหม ตำบลกาบิน อำเภอกุดข้าวปุ้น จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า แนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอดผ้าไหมสู่คนรุ่นใหม่ เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้นำชุมชน ภาคประชาชน มีบทบาทสำคัญในการสร้างงาน สนับสนุนส่งเสริม และผลักดันในการถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอดผ้าไหม 2) หน่วยงานภาครัฐ ให้การสนับสนุนในการจัดการแข่งขันสร้างมูลค่าเพิ่มจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เปิดโอกาสให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ ประชาชนภายในตำบลเข้าร่วมกิจกรรม 3) หน่วยงานภาคเอกชน สนับสนุนงบประมาณ การผลิต การตลาด และช่องทางการจัดจำหน่าย 4) สถาบันการศึกษาทุกระดับ บรรจุหลักสูตรหรือรายวิชาการทอดผ้า โดยกำหนดให้เรียนเป็นวิชาเลือก และการรณรงค์การแต่งกาย และ 5) สถาบันทางศาสนาให้การสนับสนุนสถานที่จัดงานหรือจัดกิจกรรมทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อค้นพบ หรือองค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยนี้ มีพบข้อค้นพบที่สำคัญโดยผู้วิจัยสามารถจำแนกเป็นรายข้อได้ ดังนี้

1. ภูมิปัญญาการทอดผ้ามีความโดดเด่นด้านลวดลายและเทคนิคการทอแบบพื้นบ้าน

คือ มีลวดลายเฉพาะท้องถิ่นที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวบ้านลาดบูรพา ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้เทคนิคทอแบบดั้งเดิมสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น

2. กลุ่มทอดผ้ามีความเข้มแข็งในด้านการรวมกลุ่มและการผลิต แต่ยังขาดการประชาสัมพันธ์อย่างมีระบบ

คือ มีการจัดตั้งกลุ่มที่ชัดเจน มีผู้นำกลุ่ม และแบ่งหน้าที่ในการผลิต แต่ยังขาดช่องทางในการประชาสัมพันธ์แบบสมัยใหม่ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์ หรือการตลาดออนไลน์

3. การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐมีบทบาทในการส่งเสริมความรู้และพัฒนาทักษะการทอดผ้า

คือ ได้รับการอบรมด้านการออกแบบลวดลายใหม่ การย้อมสีธรรมชาติ และการบรรจุภัณฑ์ อีกทั้ง ยังมีหน่วยงานท้องถิ่น เช่น หรือพัฒนาชุมชน มีบทบาทในการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ

4. กลุ่มเป้าหมายภายนอกยังรู้จักผลิตภัณฑ์น้อย

คือ ผู้บริโภคหรือผู้ซื้อในพื้นที่นอกจังหวัดหรือกลุ่มนักท่องเที่ยวยังไม่รู้จัก “ผ้าทอบ้านลาดบูรพา” เท่าที่ควร ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องสร้างเรื่องราว (Storytelling) ให้เกิดความสนใจ เช่น การเล่าประวัติ ความหมายของลวดลาย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำสื่อประชาสัมพันธ์ไปใช้เผยแพร่บนสื่อสังคมออนไลน์ในเฟซบุ๊กแฟนเพจ ถ้าจะให้มีการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากขึ้นควรมีการโปรโมทโฆษณาเพื่อให้ได้กลุ่มเป้าหมายที่ตรงตามความต้องการของผลิตภัณฑ์

1.2 หน่วยงานที่นำผลงานวิจัยไปใช้ควรมีแนวทางการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน ทั้งในเรื่องสถานที่และกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งผลประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ชุมชนที่นำเสนอในสื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มลูกค้าได้หลากหลายช่องทาง

2.2 ผู้วิจัยยังไม่ได้ทำการวัดผลยอดขายที่ได้จากสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ชุมชนที่นำเสนอบนออนไลน์ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาผลการประชาสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อยอดขายต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎาพร สีหะวงษ์. (2558). *การศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการลอกกาวยไหมแบบ 2 ขั้นตอน (เอมไซม์ซิงกิ เบนตามด้วยสารละลายโซดาแอชเจือจาง) กับกระบวนการลอกกาวยไหมด้วยสารละลายโซดาแอชปกติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กิตติรัช บุญทวี (2565). แนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอผ้าไหมสู่คนรุ่นใหม่ ของกลุ่มทอผ้าไหม ตำบลลาบับ อำเภอกุดข้าวปุ้น จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 13(1), 239-254.
- จรรย์ดา จันทรแจ่ม, อภิชาติ ใจอารีย์ และวีรฉัตร สุปัญญา. (2557). แนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการถ่ายทอดภูมิปัญญาผ้าจากสู่เยาวชนของชุมชน ชาวไท-ยวน ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. *วารสารวิชาการ*. 7(3), 159-174.
- ทศวรรณ ธิมาคำ. (2553). *การจัดการความรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้านล้านนาเรื่องการทอผ้ายกคำพูน*. (ปัญหาพิเศษปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วัฒนธรรมจังหวัดมหาสารคาม. (2562). *ลายสร้อยดอกหมาก*. สืบค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://mahasarakham.m-culture.go.th/th>
- สุภัทรา โอหาริณเดช. (2536). *ผ้าและงานทอผ้า*. สืบค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2568, จาก [http:// www2.swu.ac.th](http://www2.swu.ac.th)
- อุบลศรี อรรถพันธ์. (2554). *ผ้าทอพื้นเมืองภาคใต้*. สงขลา: เอสพีริท.